

A VILÁG LEGELSŐ LENINVÁROSA

244

PESTERZSÉBET LEGDÉLIBB bástyája a fővárosnak. Mintha a Kis-Duna is azért ágazott volna ki keletnek lódulva, majd délnyugatra kanyarodva, hogy a volt erzsébeti proletároknak természetbeni földrajzi tökéletességben szűkebb hazájuk fejlődéséhez; hogy a tájat is szépítő vize ne csak halakat szaporítson és hizlaljon a horgászok és halászok öröme, de növelje és nemesítse a tsz-kertészetek salátáját, paradicsomát, paprikáját s egyéb zöldségféléseit is; hogy a vízisportolókat dédelgesse, és magához csábítsa a pihenni, üdülni és nyaralni kívánó kisembereket.

Régészeti leletek, véletlenül talált római-korabeli sírok is bizonyítják, hogy okkal népesedtek be a futóhomok dombok és a sásos tocsogók és ingoványok partjai. Az ösztönös emberi életvágy és praktikum már évszázadokkal előtte is fölismerte e táj előnyeit. Igazi, történelmileg is új jelentősége a XIX. század végé felé kezdődött. A fővárosból „kiküldött” proletárok és utódaik épp oly otthonosan érzik itt magukat, mint a későbbi, nyomorúság hajtotta paraszti nincstelenség és utódaik, akik nagyszüleik és szüleik kényszerű honfoglalása révén lettek erzsébetiek, és lettek egyben örökösei és helytálló is az emberi szabadságért és jogokért, a dolgozó nép hatalmáért és győzelméért vívott harcoknak.

Nem a földbirtokosok, gyárosok, bankárok és arisztokraták elővigyázatlanágán, hanem a falukból idemenekülő és a pesti gyárakban, építkezéseken, postánál, vasútnál, tűzoltóknál, villamos-vállalatoknál filléres kenyeret találó szegények forradalmi eszmélkedésénél, hogy az egykori Erzsébetfalva is egyik bölcsője lett Magyarországon a szocializmusnak, és kitéphetetlen része a fővárost körülölelő, ma holnap már legendává nemesedő város övezetnek.

Forradalmi hagyományaink legszebbikei közé tartozik, hogy a mai Pesterzsébet volt a világon a legelső Leninváros. Erzsébetfalva forradalmi munkatanácsa az Első Tanácsköztársaság idején így fejezte ki tiszteletét a halhatatlan Lenin iránt; Erzsébetfalvából így lett Leninváros.

A SZOCIALISTA BUDAPEST kialakulásának történetében kiemelkedő rész illeti meg

Pesterzsébetet is. A reakció mostoháiban bánt vele, mint Újpesttel, Kispesttel vagy akár Csepellel. Méginkább, amikor kiderült, hogy a mindenkori kormánypárt még a kereszténypárttal összefogva is állandóan kisebbségben marad a munkásság és a haladóan liberális kispolgárság (kisiparosok és kiskereskedők) politikai szövetsége mögött. A haladó erők helyi hatalma lényegileg mégis látszólagos maradt; olykor el-sikkadtak a munkásság követelései, sőt a kispolgárság nagyzási mániájából rendezett tanácsú megyei várossá előléptetett és Pesterzsébeté, majd Pestszenterzsébeté keresztelt város adóterhei egyenesen fullasztóak voltak, különösen az 1930-as évek körüli gazdasági depresszió idején.

Vaskos köteteket töltene meg, hogyan éltek egykor az erzsébetiek? Hogyan zsákmányolták ki a proletár lakosságot városi cégér alatt, a közművesítés ürügyén? Hogyan „fejlesztették” a várost szeméttel feltöltött mocsarak és csak királydinnyét termő sivatagok házhelyekké parcellázásával? Mint dőltek össze nagyobb eszék idején a vályogházak tucatjai? Mint pusztítottak a járványos betegségek és a tbc., mert nem voltak egészségügyi intézmények?

De azzal is kötetek telnének meg, hogyan és mint szötte át Pesterzsébetet az illegálisan tevékenykedő kommunisták politikai felvilágosító munkája? Mint nőtt a Horthy-belügyminiszterek minden véres kíméletlensége ellenére, és alakult ki itt is az a társadalmi-politikai bázis, melyre a fasizmustól megszabadított Magyarország 1945-ben már nyíltan támaszkodhatott...

S ez a népi erő lett Pesterzsébet igazi fejlődésének éltető szíve. Nemcsak a második világháború kíméletlen bombázásainak mérhetetlen kárait segített pótolni, hanem iveryszerű fejlesztéssel szinte rohamtempóban igyekszik behozni a nem is évekkal, de évtizedekkel mérhető lemaradást. Pesterzsébetre még hatványozottabban jellemző a szépülés és építkezés, ami a fővárosunkban járó vidéki és külföldi vendégeket egyaránt meglepi és gyönyörködteti.

A KRÓNIKÁS gyöngének érzi magát, amikor híven szeretné érzékeltetni a Pesterzsébeten is bontakozó szocialista újat. A múltból föl-

Budapestre vonatkozó újságcikkek			
Szerző:			
Cím:	<i>A világ legelső Leninvárosa</i>		
Forrás:	<i>Láthatatlan</i>		
(Hely)	1964. júl.	(Köt. v. füz.)	(Oldal)
Tárgy	91(433 Bp) 09		
Hely	<i>Pesterzsébet</i>		
Idő	18. / 19.		
Személy			
Helyszám			
OSZTÁLYOZÁS			